

ΠΛΑΝΗΤΗΣ
ΠΛΑΝΗΤΗΣ
ΤΡΑΜΠ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Η ενίσχυση της καινοτομίας στον τομέα της υγείας δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στην ανάπτυξη νέων θεραπειών, αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνει και τη δέσμευση για μια πιο δίκαιη και ισότιμη πρόσβαση σε αυτές. Με την κατάλληλη στρατηγική και συνεργασία, η Ελλάδα μπορεί να μετατρέψει αυτές τις προκλήσεις σε ευκαιρίες.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ: ΕΚΕΙ ΠΟΥ Η ΕΝΤΑΞΗ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΓΑΖΟΥΛΗ

Η ελληνική υγειονομική περίθαλψη βρίσκεται σε κρίσιμη καμπή, καθώς οι νέες τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη (AI) και τα φάρμακα προηγμένης θεραπείας (ATMPs), υποσχέθηκαν σημαντικές βελτιώσεις στην ποιότητα της φροντίδας. Οι επενδύσεις στον τομέα της υγείας έχουν συμβάλει στην αύξηση του προσδόκιμου ζωής και στη βελτίωση της υγείας, κυρίως μέσω της αντιμετώπισης μολυσματικών ασθενειών, καρκίνου και χρόνιων παθήσεων. Ωστόσο, οι ανισότητες στην πρόσβαση στη φροντίδα και τη θεραπεία παραμένουν σοβαρό πρόβλημα, υπονομεύοντας την πρόοδο στην υγεία και την ευημερία.

ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Η πρόσβαση σε προηγμένες θεραπείες και υπηρεσίες υγείας διαφέρει σημαντικά μεταξύ των χωρών της Ευρώπης, αλλά και στο εσωτερικό της Ελλάδας. Άτομα που διαμένουν σε απομακρυσμένες ή οικονομικά ευάλωτες περιοχές συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση σε καινοτόμες θεραπείες. Αυτές οι ανισότητες επηρεάζουν όχι μόνο την ποιότητα της φροντίδας που λαμβάνουν οι ασθενείς, αλλά μπορεί επίσης να έχουν μακροπρόθεσμες συνέπειες για την υγεία των πληθυσμών στο σύνολό τους.

Η διαφοροποίηση στην πρόσβαση σε υγειονομικές υπηρεσίες μπορεί να αποδοθεί σε διάφορους παράγοντες, όπως η γεωγραφική θέση, η οικονομική κατάσταση και οι κοινωνικές υποδομές. Σε πολλές περιπτώσεις, οι ασθενείς σε απομακρυσμένες περιοχές είναι υποχρεωμένοι να ταξιδεύουν μεγάλες αποστάσεις για να έχουν πρόσβαση σε εξειδικευμένες θεραπείες, ενώ οι οικονομικά ευάλωτοι πληθυσμοί δυσκολεύονται ακόμη περισσότερο να καλύψουν τα έξοδα μεταφοράς και θεραπείας.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΥΓΕΙΑΣ

Η ψηφιοποίηση του τομέα υγείας στην Ελλάδα προσφέρει νέες ευκαιρίες για τη βελτίωση της πρόσβασης και της ποιότητας της φροντίδας. Ωστόσο, υπάρχει ανησυχία ότι οι νέες τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη και τα ψηφιακά εργαλεία, ενδέχεται να διευρύνουν το ψηφιακό χάσμα μεταξύ διαφορετικών κοινοτήτων. Αυτό σημαίνει ότι, αν δεν διασφαλιστεί η πρόσβαση όλων των πολιτών σε αυτές τις καινοτομίες, οι λιγότερο προνομιούχοι μπορεί να αποκλειστούν από τη βελτίωση που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες.

Για να διασφαλιστεί ότι οι καινοτόμες λύσεις στον τομέα της υγείας θα είναι προσβάσιμες σε όλους, χρειάζεται μια συνειδητή προσπάθεια από την πλευρά των κυβερνητικών και υγειονομικών φορέων. Πρέπει να δημιουργηθούν προγράμματα εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, για να κατανοήσουν όλοι οι πολίτες τη σημασία της ψηφιακής υγειονομικής περίθαλψης.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Για να γεφυρωθούν τα κενά στην πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, είναι απαραίτητο να επανεξεταστεί το οικοσύστημα της υγείας στην Ελλάδα. Αυτό περιλαμβάνει την αναγνώριση και εκείνων των παραγόντων που στο παρελθόν θεωρούνταν δευτερεύοντες, αλλά είναι σήμερα θεμελιώδους σημασίας. Η συνεργασία μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, φαρμακευτικών και βιοτεχνολογικών εταιρειών, καθώς και οργανώσεων ασθενών είναι κρίσιμη για την προώθηση της καινοτομίας.

Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των διάφορων πληθυσμών και να συνεργάζονται για να επιτευχθεί μια πιο ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας. Η ανατρεπτική καινοτομία, σύμφωνα με τον Κλέιτον Κρίστενσεν, απαιτεί τη συμμετοχή ανθρώπων που αναπτύσσουν και υιοθετούν τις καινοτομίες. Αυτό σημαίνει ότι η συμμετοχή των ασθενών και η εμπλοκή τους στις διαδικασίες απόφασης είναι ουσιώδους σημασίας.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ

Η ενσωμάτωση των προηγμένων θεραπειών, όπως τα φάρμακα προηγμένης θεραπείας (ATMPs), στην καθημερινή κλινική πρακτική είναι απαραίτητη για την αξιοποίησή τους. Αυτές οι θεραπείες έχουν τη δυνατότητα να επιφέρουν σημαντική βελτίωση στα αποτελέσματα υγείας, ιδιαίτερα για ασθενείς που πάσχουν από σοβαρές παθήσεις με περιορισμένες θεραπευτικές επιλογές. Οι ATMPs περιλαμβάνουν γονιδιακή θεραπεία, γενετική τροποποίηση (gene-editing), προϊόντα μηχανικής ιστών και κυτταρικές θεραπείες, με ποικιλία μεθόδων χορήγησης.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι ATMPs ρυθμίζονται ως φαρμακευτικά προϊόντα και διατίθενται είτε μέσω κεντρικής διαδικασίας αδειοδότησης είτε μέσω νοσοκομειακής εξαίρεσης. Παρά τη χαμηλή κάλυψη ATMP στην Ελλάδα, η

[ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΣΦΕΕ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2019-2022, ΑΠΟ ΤΑ 167 ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΕΛΑΒΑΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΔΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΦΑΡΜΑΚΩΝ, ΤΑ 79 ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ \(ΠΟΣΟΣΤΟ 47%\). ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ, Ο ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΥΡΩΠΑΪΟΥΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΕΙΝΑΙ 72 ΦΑΡΜΑΚΑ \(ΠΟΣΟΣΤΟ 43%\). ΩΣΤΟΣΟ, Ο ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΜΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ 587 ΗΜΕΡΕΣ, ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ 531 ΗΜΕΡΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΥΡΩΠΗ.](#)

[Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΥΙΟΘΕΤΗΣΕΙ ΜΙΑ ΠΙΟ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ. Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΤΜΡs ΚΑΙ Η ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΥΕΛΙΚΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΟΝΤΕΛΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΙΝΑΙ ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ.](#)

χώρα μας βρίσκεται σε καλύτερη θέση συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του ΣΦΕΕ, για την περίοδο 2019-2022, από τα 167 καινοτόμα φάρμακα που έλαβαν κεντρική άδεια κυκλοφορίας από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων, τα 79 είναι διαθέσιμα στους Έλληνες ασθενείς (ποσοστό 47%). Αντίστοιχα, ο μέσος όρος διαθεσιμότητας για τους Ευρωπαίους ασθενείς είναι 72 φάρμακα (ποσοστό 43%).

Ωστόσο, ο χρόνος που απαιτείται από την έγκριση των φαρμάκων από τον EMA μέχρι την αποζημίωσή τους από τα συστήματα υγείας στην Ελλάδα είναι 587 ημέρες, σε σύγκριση με 531 ημέρες στην υπόλοιπη Ευρώπη. Χώρες όπως η Γερμανία, η Ολλανδία και το Βέλγιο κατατάσσονται μεταξύ εκείνων με πλήρη προσβασιμότητα σε αυτές τις θεραπείες.

Οι καθυστερήσεις στην πρόσβαση σε ΑΤΜΡs σε διάφορες χώρες μπορεί να αποδοθούν σε παράγοντες όπως η περιορισμένη ικανότητα παραγωγής των φαρμακευτικών εταιρειών και η έλλειψη υποδομών για αποκεντρωμένη παραγωγή. Για να βελτιωθεί η κατάσταση, είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν οι υποδομές και οι διαδικασίες που θα επιτρέψουν ταχύτερη πρόσβαση στις καινοτόμες θεραπείες.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Η εισαγωγή νέων τεχνολογιών και η ανάπτυξη εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης προσφέρουν μεγάλες δυνατότητες για τη βελτίωση της υγειονομικής περίθαλψης στην Ελλάδα. Οι φαρμακευτικές εταιρείες, οι οποίες αρχίζουν να ενσωματώνουν εργαλεία ΑΙ στην έρευνα και ανάπτυξη φαρμάκων, μπορούν να αξιοποιήσουν την τεχνολογία για να βελτιώσουν τη διαδικασία ανάπτυξης και παρακολούθησης των φαρμάκων. Παρά τις προόδους αυτές, οι υγειονομικές αρχές πρέπει να είναι προετοιμασμένες να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από την υιοθέτηση αυτών των τεχνολογιών.

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΑ ΕΜΠΟΔΙΑ

Η έλλειψη ερευνών και τεκμηριωμένης ιατρικής μπορεί να επιδεινώσει τις ανισότητες στην υγειονομική περίθαλψη. Οι διαδικασίες κλινικών δοκιμών πρέπει να βελτιωθούν, και οι κανονισμοί πρέπει να εναρμονιστούν για να εξασφαλιστεί ίση πρόσβαση σε καινοτόμες θεραπείες. Οι υγειονομικές αρχές στην Ελλάδα

θα πρέπει να επανεξετάσουν τις διαδικασίες τους, για να επιταχύνουν την πρόσβαση των ασθενών σε προηγμένες θεραπείες.

Επιπλέον, οι κανονιστικές ρυθμίσεις για την αξιολόγηση της τεχνολογίας υγείας (ΗΤΑ) στην Ελλάδα είναι συχνά συντηρητικές, περιορίζοντας την ταχεία πρόσβαση σε καινοτόμα φάρμακα. Η έλλειψη καινοτόμων μοντέλων πληρωμών και οι διαφορές στα κανονιστικά πλαίσια μεταξύ των χωρών της ΕΕ δημιουργούν πρόσθετα εμπόδια στην πρόσβαση σε ΑΤΜΡs.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Ελλάδα πρέπει να υιοθετήσει μια πιο συμπεριληπτική και συνεργατική προσέγγιση στην ανάπτυξη καινοτόμων θεραπειών. Η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και βιομηχανίας, η δημιουργία κατάλληλης υποδομής για την παραγωγή ΑΤΜΡs και η προώθηση ευέλικτων και καινοτόμων μοντέλων πληρωμών είναι κρίσιμες για την επιτυχία των προηγμένων θεραπειών.

Επιπλέον, η Ελλάδα θα πρέπει να αντλήσει διδάγματα από χώρες που έχουν επιτύχει καλύτερα αποτελέσματα στην πρόσβαση σε καινοτόμες θεραπείες, όπως η Γερμανία ή η Ολλανδία. Η συνεργασία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, η ενίσχυση της συμμετοχής των ασθενών και η βελτίωση των ρυθμιστικών διαδικασιών είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση μιας υγειονομικής περίθαλψης που να προάγει την ισότητα και την πρόσβαση για όλους τους πολίτες.

Η ενίσχυση της καινοτομίας στον τομέα της υγείας δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στην ανάπτυξη νέων θεραπειών, αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνει και τη δέσμευση για μια πιο δίκαιη και ισότιμη πρόσβαση σε αυτές τις θεραπείες. Με την κατάλληλη στρατηγική και συνεργασία, η Ελλάδα μπορεί να μετατρέψει αυτές τις προκλήσεις σε ευκαιρίες, εξασφαλίζοντας ότι οι προηγμένες θεραπείες θα είναι διαθέσιμες σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως του τόπου ή της οικονομικής τους κατάστασης.

***Η Μαρία Γαζούλη είναι καθηγήτρια Βιολογίας - Γενετικής - Ναυοϊατρικής στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ και εθνική εκπρόσωπος στην Επιτροπή Προηγμένων θεραπειών του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων.**

